

Vadovėlio rankraščio turinio recenzija

I. BENDRA INFORMACIJA

Pavadinimas	Muzikos labirintai	Leidykla	Šviesa, 2010
Autorius (iai)	Rasa Malikėnienė	Paskirtis	

II. BENDRAS VADOVĖLIO RANKRAŠČIO TURINIO APIBŪDINIMAS.

IŠVADA APIE VADOVĖLIO RANKRAŠČIO ATITIKIMĄ PAGRINDINIAMS REIKALAVIMAMS

a) Vadovėlis yra tikslingai orientuotas į muzikos mokymo 5 klasėje specifika: metodus, moksleivių amžių, interesus ir kt. Vadovėlio metodinė koncepcija šiuolaikiška ir patraukli. Teminis išdėstymas nuoseklus ir logiškai pagrįstas. Pagrindinė vadovėlio koncepcija pateikti muzikines akademines žinias gilinant 1-4 kl. pasiekimus, plėtojant muzikos rašto pagrindus. Muzikinio rašto įtvirtinimas 5 klasėje laiduoja sėkmingą muzikinio ugdymo dėstymą, muzikos atlikimo ir suvokimo lygį bei kokybę vyresnėse klasėse. Vadovėlyje dėstoma medžiaga grindžiama įvairaus konteksto vaizdinėmis iliustracijomis, praktinės veiklos pavyzdžiais, kūrybinėmis idėjomis, šiuolaikinių technologijų integravimu. Tai įtakoja akademinių žinių suvokimą ir įsisavinimą patrauklaus bei žaismingo proceso eigoje. Mokinys naudodamasis vadovėliu gebės mokytis tiek pamokoje, tiek savarankiškai namuose. Mokytojas ras idėjų ir kūrybinių minčių temų plėtojimui, projektinei muzikinei veiklai, mokinių saviraiškai. Visa tai teigiamai išskiria šį vadovėlį iš kitų šiuo metu naudojamų mokyklose vadovėlių tarpo.

b) Vadovėlio rankraštis atitinka pagrindinius reikalavimus:

1. Vadovėlis yra skirtas konkrečiam ugdymo koncentrai – penktai klasei, kurioje apibendrinama pradiniam ugdyme įgyta muzikinė patirtis, bei gilinamas muzikos meno akademinis suvokimas, reikalingas tolimesniam muzikiniam ugdymui(-si). Vadovėlio turinys yra orientuotas į besimokantįjį - atitinka 5-oko amžiaus grupės ypatumus ir poreikius, yra šiuolaikiškas bei aktualus paaugliui.
2. Vadovėlis turi tinkamą skirtą mokytis metodinę sąrangą (medžiagą Bendrosiose programose apibrėžtam ugdymo turiniui perteikti, užduotis žinioms ir gebėjimams įgyti, priemonės pažangai ir pasiekimams įsivertinti). Pateikiama aktuali vaizdinė, informacinė medžiaga. Ugdomi ne tik muzikiniai gebėjimai, bet ir gebėjimai naudoti įvairias mokymosi strategijas, mokymąsi mokytis, stebėti savo mokymosi rezultatus ir įsivertinti.
3. Atitinka pagrindines demokratinės visuomenės ir Lietuvos valstybės vertybes, yra nešališkas lyties, amžiaus grupių, neįgalumo, gebėjimų, socialinės padėties, rasės, etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų atžvilgiu. Didelis dėmesys skiriamas tarpkultūrinės kompetencijos ugdymui. Savo pilietinį, kultūrinį ir tautinį tapatumą saugoti ir stiprinti padeda rėmimasis savo tautos etninėmis tradicijomis, kultūriniais, muzikiniais pavyzdžiais (integruojamos Lietuvos etninės kultūros pažinimo, šiuolaikinių lietuvių kompozitorių kūrybos temos, muzikinis repertuaras grindžiamas lietuviškos muzikos pavyzdžiais). Atitinka pagrindines demokratinės visuomenės vertybes ir neprieštarauja Lietuvos Respublikos teisiniams aktams. Vadovėlio medžiaga pasižymi įvairiapuse tolerancija.¹

¹ Palyginti: Mokyklų aprūpinimo benrojo lavinimo dalykų vadovėliais ir mokymo priemonėmis tvarkos aprašas, 5 punktas, (Žin., 2009, Nr. 61 – 2450)

Kopija tikra: Ekspertinio vertinimo skyriaus metodiniame
Natalija Džekociūtė 201m

III. VADOVĖLIO RANKRAŠČIO TURINIO VERTINIMO ASPEKTAI

1. Vadovėlio tinkamumas mokytį

Kriterijai	Vertinimas	Vertinimo pagrindimas
Pateikiamos medžiagos pritaikymas siekiant Bendrosiose programose apibrėžtų mokinių pasiekimų	<p>Vadovėlis atitinka Bendrąsias programas, jam būdingas kūrybiškas bei šiuolaikiškas akademinų žinių perteikimas, integruotas praktine muzikine veikla.</p> <p>Vadovėlis atitinka numatomus mokinių pasiekimus</p>	<p>Vadovėlis atitinka Bendrąsias programas. Užduotys skirtos muzikinės kompetencijos ugdymui: teorinių žinių, muzikavimo įgūdžių, bei vertybinių-kultūrinių nuostatų formavimui. Vadovėlyje pateikiama 20 temų, kurias vienija bendra ašis – „muzikos raštas“.</p> <p>Vadovėlis apima šių nuostatų ir gebėjimų ugdymą:</p> <p><u>Nuostatos</u></p> <p>Suvokti muzikos paskirtį bei reikšmingumą, vertinti muzikinį palikimą, puoselėti asmeninį muzikinį kūrybiškumą, gerbti muziko profesiją.</p> <p>Skaityti tekstus, atlikti muzikines užduotis, klausytis muzikos įrašų su tikslu susipažinti ir suprasti muzikinę kultūrą ir tradicijas, palyginti su savo gyvenimo realijomis, gerbti savo ir kitą kultūrą. Mokyti naudojantis informacinėmis technologijomis, surasti reikiamą informaciją. Ugdyti savo komunikacinius gebėjimus.</p> <p>Vadovėlio medžiaga siekiama visuminio mokymosi krypties, kai muzikos mokymasis paremtas žinių praktiniu pritaikymu saviraiškinėje veikloje.</p> <p><u>Muzikiniai gebėjimai</u></p> <p><i>Dainavimas.</i> Vadovėlio muzikiniame repertuare siūlomos dainos, iliustruojančių šiame ugdymo koncentre išmokstamus muzikos kalbos elementus.</p> <p><i>Grojimas.</i> Muzikos grojimo užduočių vadovėlyje nėra numatyta, bet yra galimybė</p>

Kopija tikro: D. H.

		<p>muzikavimo užduotis pritaikyti prie esamo muzikos inventoriaus - t. y. dainuojamus kūrinius pagroti fleitomis, gitaromis, perkusiniais instrumentais, suskurti pritarimą ir t. t. Siūloma atlikti muzikines ištraukas, dainas iš dainavimo repertuaro grojant jas, arba ritmiškai pritariant joms ostinatiniu principu.</p> <p><i>Muzikos klausymasis.</i> Muzikos klausymuisi parinktas repertuaras, iliustruojantis ir padedantis suvokti įvairių stilių ir žanrų kūrinius (pvz., įvairių stilistinių laikotarpių kūriniai, įvairių kultūrų muzikos pavyzdžiai) ir tinkamai vartoti atitinkamas muzikos kalbos sąvokas. Repertuaro kiekybė priklauso nuo kiekvieno mokinio pajėgumo ir galimybių. (Pateikiamos papildomos nuorodos klausymuisi internete.)</p> <p><i>Muzikos pažinimas.</i> Muzikos rašto pagrindų įtvirtinimas, studijuojant muzikos istorijos raidą, šiuolaikinius muzikos kūrybos pavyzdžius. Žinios plėtojamos atliekant kūrybines užduotis, integruojant IKT rekomenduojamas programas, vykdant klasės projektus.</p>
Atitikimas Bendrosiose programose apibrėžtai dalyko turinio apimčiai	Vadovėlis atitinka bendrosiose programose apibrėžtoms muzikos dalyko turinio apimčiai	Vadovėlio turinio planavimas grindžiamas aiškiu mokymosi tikslų ir uždavinių supratimu. Visa vadovėlio „Muzikos labirintai“ medžiaga suskirstyta į 20 temų, kurioms keliami muzikos teorijos bei raiškos uždaviniai, kiekvienoje temoje nurodomi informaciniai šaltiniai ir patrauklios žinių turtinimo galimybės, vadovėlio gale pateikiami pasiūlymai kūrybinei projektinei veiklai, temoje „Muzikinė kuprinė“ sudėti rekomenduojami pamokoms muzikinio repertuaro pavyzdžiai.
Sąsajos su anksčiau įgytomis mokinių žiniomis ir	Stiprios ir logiškos sąsajos	Medžiaga išdėstyta vadovėlyje taip, jog vis sugrįžtama prie

Kopija tikra: D.K.

gebėjimais		ankstesniame konkurencijoje 1-4 kl. išmokyti dalykų, taip pat nuosekliai jungiamos vadovėlio temos, jos praturtinamos sudėtingesnio lygmens naujomis formuluotėmis arba vis kitais pavyzdžiais, kas skatina sąvokų ir pavyzdžių įvairių kontekstų pažinimą. Dėstydamas, kai pateikiama nauja medžiaga yra siejama su jau išmokyta medžiaga, laiduoja mokinių saugumo jausmą ir didina mokymosi motyvaciją.
Užduočių ir veiklų įvertinimas	Užduotys ir veiklos skatina muzikinių kontekstų pažinimą, mokinių kritinį mąstymą, diskusijas, kūrybišką probleminių klausimų sprendimą.	Mokinys skatinamas savarankiškai ir kritiškai mąstyti (pvz. tema: „Kaip išsaugoti muziką. Amžinosios laikmenos“), atrasti pats (orientuotis bei tinkamai elgtis Operos ir baletų teatre, Tema: „Šventinė kraitelė“) , spręsti problemas kartu su klasės draugais (tema: „Išmatuok atstumą tarp natų“), diskutuoti, kūrybiškai atlikti užduotis (pvz. įgyvendinti projektus, juos pristatyti temomis „ Senelio nuotraukų albumas“, „Mano šeimos daina“ ir kt.).
Tekstinės ir vaizdinės informacijos tinkamumas skirtingiems mokinių poreikiams, mokymo(si) stiliams, amžiaus tarpsniui ir pan.	Medžiagos išdėstymo modelis tinka įvairiems mokymosi stiliams, skirtingiems poreikiams ir amžiaus tarpsniui	Vadovėlyje pateikiamos užduotys ir veiklos tinkamos ugdymo diferencijavimui, įvairių poreikių mokiniams. Medžiagos išdėstymas apima pagrindinius BUP numatytus pasiekimus, specialiųjų užduočių pagalba skatinama mokymosi mokytis kompetencija. Siūlomos užduotys įvairioms socialinėms formoms – individualiai, poromis ar grupėmis. Medžiaga įvairi, tinka įvairiems mokymosi stiliams: vizualiniam, audialiniam, kinestetiniam. Medžiaga aktuali amžiaus tarpsniui, paimta iš mokiniams pažįstamo konteksto, orientuota į jų patirtį. Temos pradžioje pateikiami

Kopija tikra: D. M.

		uždaviniai orientuoja į pagrindinius pasiekimus, siūloma ir sunkesnių ir lengvesnių užduočių. Individualizuojant galima kai kurių užduočių atsisakyti, arba atvirkščiai jas plėtoti.
Kalbos aiškumas ir logiškumas	Kalba aiški ir logiška, atitinka šios amžiaus grupės mokinių ypatumus.	Nurodymai ir informacija pateikiami taisyklinga, besimokantiems suprantama kalba.
Pateikiamų iliustracijų tinkamumas ugdyti mokinių žinias ir gebėjimus	Vaizdinė medžiaga panaudojama tinkamai	Visa mokomoji medžiaga pateikiama vaizdžiai ir aiškiai akcentuojant mokiniui svarbiausius dalykus. Parenkant vaizdinę medžiagą, vadovaujamosi principu, kad iliustracijos nėra tik knygos puošybos elementas. Kiekviena iliustracija teikia savarankišką informaciją. Todėl kiekviena vadovėlio iliustracija atlieka vieną iš trijų funkcijų: 1) yra savarankiškas informacijos šaltinis; 2) papildo, pratęsia pateikiamą muzikinę informaciją; 3) vaizdžiai iliustruoja, paaiškina dėtomas mintis, skatina kontekstų pažinimą. Vadovėlyje pateikiama daug patrauklių ir informatyvių nuotraukų, paveikslų, grafinių muzikos iliustracijų.
Dalykinis tikslumas	Vadovėlis dalykiškai tikslus	Medžiaga tiksli, dalykinių klaidų nepastebėta.

2. Vadovėlio tinkamumas mokyti

- a) pateikiama medžiaga ir informacija skatina mokinių susidomėjimą, motyvuoja norą ieškoti, pažinti ir mokytis;
- b) informacinis aparatas, muzikos žodynėlis, užduočių formuluotės sudaro sąlygas mokiniui dirbti savarankiškai. Tai skatina ir vadovėlio koncepcija. Jis tinka mokymuisi mokytis, skatina atrasti patiemis;
- c) Kiekvienoje temoje pateikti apibendrinimo klausimai, įsivertinimo užduotys skatina mokinius stebėti ir apmąstyti savo pažangą, savarankiškai ieškoti papildomos medžiagos internete.

Kopija tikra: *D. M.*

Išvada: Vadovėlis „Muzikos labirintai“ 5 klasei atitinka tokio pobūdžio metodinėms priemonėms keliamus reikalavimus, bei atliepia bendrąsias pagrindinio ugdymo programas, todėl yra rekomenduojamas leidybai.

Recenzento vardas ir pavardė: Lina Viršilienė

Parašas:

Data: 2010 sausio 20 d.

*Kopija tikra: Ekspertinio vertinimo skyriaus
metodiniukei Natalija Ditkenčiutei*